

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1970

av **Hans Rothenberg (M)**

Incitament för snabbare studier

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att genom olika incitament stimulera till snabbare avklarade studier och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har ett i många stycken väl fungerande studiestödssystem. Att ta studielån är både för studenten och samhället ett långsiktigt ömsesidigt åtagande. För studenten är studielånet förhoppningsvis en biljett till framtida inkomster och för samhället en investering i kompetens som ska komma samhället till godo.

I början av 80-talet var den genomsnittliga debutåldern för heltidsförsörjning drygt 20 år. För fem år sedan var motsvarande ålder kring 27 år. I början av 80-talet gick man i pension vid ungefär 63 års ålder medan den genomsnittliga reella pensionsåldern sedan dess sjunkit. Det innebär att tiden som genomsnittssvensken arbetar under livet har blivit kortare. Då minskar också tiden man försörjer sig själv, bidrar med skattemedel till staten och också har möjlighet att återbetala sina studiemedel.

En utredning från riksdagens utredningstjänst visar att det är en väldigt liten andel studenter som tar sin examen snabbare än den nominella studietiden. Vanligast är det bland biomedicinska analytiker där elva procent tar sin examen snabbare. Det är ett uppenbart problem att en betydligt större andel av studenterna tar längre tid på sig att färdigställa sin examen än andelen som gör det snabbare.

Med tiden har de studiemedelsberättigade utbildningarna blivit mer omfattande och tar längre tid att genomföra. Det innebär att studieskulden blir större vilket givetvis också påverkar återbetalningen. Ju längre studietid och högre studielån, desto större utgifter för den enskilde under återbetalningsperioden. För staten innebär det en större utlåningspost över tid. Det ligger således i såväl den enskilde låntagarens som statens intresse, att lånebördan inte blir för omfattande.

Om studierna genomförs fortare än vad studieplanen anger innebär det att den enskilde studenten inte behöver ta lika mycket studielån samtidigt som staten kan hålla nere utlåningsmängden vilket är en fördel för båda parter. Därför skulle en incitamentsmodell vara välkommen, där den enskilde låntagaren kan erbjudas förmånligare villkor för återbetalningen om studier slutförs med examen fortare än annars avsett. Sådana incitament skulle kunna vara antingen erbjudande om lägre ränta än gängse, eventuell rabatt på återbetalningsbeloppet eller annan lösning som kan motivera till snabbare studier.

I slutändan blir det en vinnarsituation för såväl staten, samhället som den enskilde om lånevolymen kan hållas nere och möjligheten att komma in i heltidsarbete kan ske tidigare.

Hans Rothenberg (M)